*1η Ιουνίου,*
*Η Γιορτή της Κάρνα*

*Το σπίτι περιμένει. Ξέρει. Όταν θυσίασα χθες, τα εντόσθια ήταν μαύρα. Όλα έγιναν νύχτα. Έξω είναι άνοιξη, μα μέσα στο σπίτι υπάρχει μια παγωνιά, ένα σάβανο απόγνωσης που καλύπτει τα πάντα.*

*Είμαστε καταραμένοι. Το σπίτι δεν είναι πια σπίτι, αλλά τάφος. Τα πουλιά δεν κελαηδούν στον κήπο κι ακόμη κι ο ήλιος δεν τολμά να περάσει απ' τα παράθυρα. Κανείς δεν ξέρει πώς να διώξει την κατάρα. Παραιτημένοι όλοι, ξαπλώνουν σαν να περιμένουν τον θάνατο. Αλλά εγώ ξέρω και το σπίτι ξέρει.*

*Μόνο το αίμα θα μας σώσει τώρα.*

# ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Ένα αεράκι περνά μέσα από τα ψηλά χορτάρια στην κορυφή του λόφου. Από κοντά, το τοπίο φαίνεται συνηθισμένο, όλο ρείκια κι αγριόχορτα, και αραιά και πού λευκά βράχια που ξεχωρίζουν από μακριά. Όμως, αν πετούσες πάνω από τους αδιάφορους λόφους, θα έβλεπες τα κυκλικά αναχώματα και τα πιο σκούρα τετράγωνα ανάμεσα στα πράσινα και στα καφετιά – σημάδια πως αυτή η γη έχει κατοικηθεί πολλές, πολλές φορές στο παρελθόν.

Η Ρουθ Γκάλογουεϊ, ανηφορίζοντας αργά τον λόφο, δεν έχει ανάγκη να δει τη θέα από ψηλά για να καταλάβει ότι πρόκειται για έναν σημαντικό αρχαιολογικό χώρο. Συνάδελφοί της από το πανεπιστήμιο σκάβουν μέρες τώρα σ' αυτόν εδώ τον λόφο κι έχουν ανακαλύψει θεμέλια όχι μόνο μιας ρωμαϊκής έπαυλης, αλλά και αρχαιότερων οικισμών της Εποχής του Χαλκού και του Σιδήρου.

Η Ρουθ σχεδίαζε να επισκεφθεί τον χώρο νωρίτερα, αλλά ήταν απασχολημένη με τη βαθμολόγηση των διαγωνισμάτων και την προετοιμασία για το τέλος του εξαμήνου. Είναι Μάιος κι ο αέρας είναι γλυκός, γεμάτος γύρη. Όλα μυρίζουν βροχή. Σταματά να πάρει ανάσα και να χαρεί την αίσθηση της εξοχής αυτό το ανοιξιάτικο απόγευμα. Η χρονιά μέχρι τώρα ήταν σκοτεινή, μα όχι χωρίς κάποια απρόσμενα δώρα, και απολαμβάνει την ευκαιρία να μείνει ακίνητη, αφήνοντας τον ήλιο να σταθεί στο πρόσωπό της.

«Ρουθ!» Γυρίζει και βλέπει έναν άντρα να περπατά προς το μέρος της. Φοράει τζιν κι ένα πουκάμισο λεκιασμένο από τη δουλειά, κι η ανηφόρα δεν τον πτοεί, μετά βίας αλλάζει τον διασκελισμό του. Είναι ψηλός και λεπτός, με σκούρα σγουρά μαλλιά, που γκριζάρουν στους κροτάφους. Η Ρουθ τον γνωρίζει, όπως προφανώς τη γνωρίζει κι εκείνος, από μια διάλεξη που έδωσε στο πανεπιστήμιό της αρκετούς μήνες πριν. Ο δρ Μαξ Γκρέι, από το Πανεπιστήμιο του Σάσεξ, αρχαιολόγος και ειδικός στη ρωμαϊκή Βρετανία.

«Χαίρομαι που ήρθες», της λέει και φαίνεται ειλικρινά χαρούμενος, σε αντίθεση με τους περισσότερους αρχαιολόγους, που δυσανασχετούν όταν ένας άλλος αρχαιολόγος βρίσκεται στον χώρο τους. Και η Ρουθ είναι αναγνωρισμένη ως ειδική – στα οστά, την αποσύνθεση και τον θάνατο. Είναι επικεφαλής του τμήματος Εγκληματολογικής Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου του Βόρειου Νόρφολκ.

«Φτάσατε στα θεμέλια;» ρωτά η Ρουθ, ακολουθώντας τον Μαξ στην κορυφή του λόφου. Εδώ κάνει περισσότερο κρύο και κάπου ψηλά κελαηδάει ένας κορυδαλλός.

«Έτσι νομίζω», λέει ο Μαξ, δείχνοντας μια καλοσκαμμένη τάφρο μπροστά τους. Στα μισά, ξεχωρίζει μια σειρά από γκρίζες πέτρες. «Και βρήκαμε κάτι που μάλλον θα σε ενδιαφέρει».

Η Ρουθ το ξέρει πριν της το πει.

«Οστά», λέει.

Ο Επιθεωρητής Χάρι Νέλσον φωνάζει. Παρά τα διαβόητα νεύρα του στη δουλειά (στο σπίτι, με τη γυναίκα του και τις κόρες του, είναι σαν γατάκι), κανονικά δεν είναι φωνακλάς. Συνήθως δίνει κοφτές εντολές τρέχοντας να αναλάβει την επόμενη υπόθεση. Είναι άνθρωπος των γρήγορων αποφάσεων, με οριακή υπομονή. Του αρέσει να κάνει πράγματα: να

συλλαμβάνει κακοποιούς, να ανακρίνει υπόπτους, να οδηγεί πολύ γρήγορα και να τρώει υπερβολικά. Δεν του αρέσουν οι συσκέψεις, οι άσκοπες συζητήσεις και δεν θέλει να ακούει συμβουλές. Πάνω απ' όλα, δεν του αρέσει να κάθεται στο γραφείο του μια όμορφη ανοιξιάτικη μέρα και να προσπαθεί να πείσει τον καινούργιο του υπολογιστή να επικοινωνήσει μαζί του. Γι' αυτό βάζει τις φωνές.

«Λία!» ουρλιάζει.

Η Λία, η διοικητική βοηθός του Νέλσον (ή η γραμματέας του, όπως προτιμά να τη λέει), μπαίνει διστακτικά στο δωμάτιο. Είναι μια λεπτοκαμωμένη, μελαχρινή κοπέλα είκοσι πέντε ετών, που θαυμάζουν ιδιαίτερα όλοι οι νεαροί αστυνομικοί. Όμως ο Νέλσον τη βλέπει κυρίως σαν κάποια που του φέρνει καφέ κι ερμηνεύει τη νέα τεχνολογία, που φαίνεται πως γίνεται όλο και πιο νέα και ιδιόρρυθμη, μέρα με τη μέρα.

«Λία», διαμαρτύρεται, «η οθόνη μαύρισε πάλι».

«Μήπως την έσβησες;» ρωτά η Λία. Ο Νέλσον συνηθίζει να τραβάει τις πρίζες όταν εκνευρίζεται. Κάποτε έκαψε όλα τα φώτα στον δεύτερο όροφο.

«Όχι. Δηλαδή, μια-δυο φορές».

Η Λία χώνεται πίσω από το γραφείο για να ελέγξει τις συνδέσεις. «Εντάξει φαίνονται», λέει. «Πάτα ένα πλήκτρο».

«Ποιο απ' όλα;»

«Ένα στην τύχη».

Ο Νέλσον βαράει την μπάρα και ως εκ θαύματος ο υπολογιστής ζωντανεύει, λέγοντας υπεροπτικά: «Καλημέρα, Επιθεωρητά Νέλσον».

«Χέσε μας!» απαντά ο Νέλσον, χουφτώνοντας το ποντίκι.

«Πώς είπατε;» Η Λία συνοφρυώνεται.

«Όχι εσύ», λέει ο Νέλσον. «Αυτό το πράγμα. Άμα θέλω κουβεντούλα, θα το πω».

«Υποθέτω πως είναι προγραμματισμένο να λέει καλημέρα», παρατηρεί ήπια η Λία. «Το δικό μου παίζει ένα σκοπό».

«Έλεος».

«Ο Αρχιεπιθεωρητής Γουίτκλιφ λέει πως όλοι πρέπει να εξοικειωθούν με τους νέους υπολογιστές. Γίνεται ένα εκπαιδευτικό σεμινάριο στις τέσσερις σήμερα».

«Έχω δουλειά», λέει ο Νέλσον χωρίς να σηκώσει το βλέμμα. «Έχω σύσκεψη για μια υπόθεση κοντά στο Σουάφαμ».

«Εκεί δεν κάνουν την ανασκαφή στα ρωμαϊκά ερείπια;» ρωτά η Λία. «Το είδα στο *Τάιμ Τιμ*».

Έχει γυρισμένη την πλάτη στον Νέλσον, τακτοποιώντας τους φακέλους στα ράφια του, κι έτσι δεν βλέπει το ξαφνικό ενδιαφέρον στο πρόσωπό του.

«Ανασκαφή; Αρχαιολογική;»

«Ναι», λέει η Λία, στρέφοντας. «Θεωρούν πως βρήκαν μια ολόκληρη ρωμαϊκή πόλη».

Τώρα ο Νέλσον πλησιάζει το κεφάλι στην οθόνη του υπολογιστή του. «Θα είναι πολλοί αρχαιολόγοι εκεί, ε;»

«Ναι. Ο θείος μου έχει την παμπ του χωριού, τον Φοίνικα, και λέει πως πάνε κάθε βράδυ. Χρειάστηκε να παραγγείλει διπλάσια ποσότητα μηλίτη».

«Κλασικά», γρυλίζει ο Νέλσον. Φαντάζεται τους αρχαιολόγους να πίνουν μηλίτη, ενώ όλοι ξέρουν ότι η πικρή μπίρα είναι το αντρικό ποτό. Αλλά οι γυναίκες αρχαιολόγοι είναι άλλο θέμα.

«Μπορεί να ρίξω μια ματιά στην επιστροφή», λέει.

«Σ' ενδιαφέρει η ιστορία;» ρωτάει με δυσπιστία η Λία.

«Εμένα; Με μαγεύει. Δεν χάνω επεισόδιο του *Σαρπ*».

«Πρέπει να έρθεις στην ομάδα του κουίζ στην παμπ μας».

«Παθαίνω τρακ», λέει ξερά ο Νέλσον, πληκτρολογώντας τον κωδικό του με το ένα δάχτυλο: Νέλσον1· δεν του αρέσουν

οι ασάφειες. «Κάνε μου μια χάρη, καλή μου, φτιάξε μου έναν καφέ, σε παρακαλώ».

Το Σουάφαμ είναι μια γραφική, εμπορική κωμόπολη, σαν πολλές από τις οποίες περνά καθημερινά ο Νέλσον χωρίς να δίνει προσοχή. Λίγα μίλια πιο έξω, βρίσκεσαι στην εξοχή – λιβάδια με χορτάρια που σου φτάνουν ως τη μέση, πινακίδες που δείχνουν ταυτόχρονα προς δύο κατευθύνσεις, αγελάδες που περιπλανιούνται στον δρόμο. Ο βοσκός τους, ένα αγόρι με κενό βλέμμα, τις ακολουθεί οδηγώντας μια τετράτροχη γουρούνα. Ο Νέλσον χάνεται μέσα σε δευτερόλεπτα και σχεδόν παραιτείται πριν σκεφτεί εντέλει να ρωτήσει τον νεαρό με το κενό βλέμμα τον δρόμο για την παμπ Φοίνικας. Αν χαθείτε ποτέ στο Νόρφολκ, ρωτήστε τον δρόμο για κάποια παμπ. Τελικά, είναι πολύ κοντά, κι έτσι ο Νέλσον κάνει επιτόπου στροφή στη λάσπη, στρίβει σ' ένα δρόμο που δεν είναι παρά ένα μονοπάτι και η παμπ ξεπροβάλλει μπροστά του: ένα χαμηλό κτίριο με αχυρένια στέγη, που βλέπει σε μια απότομη, χορταριασμένη πλαγιά. Ο Νέλσον παρκάρει στο πάρκινγκ της παμπ και, μ' ένα χτυποκάρδι που δεν θέλει να εξομοιώσει με ενθουσιασμό, αναγνωρίζει το ταλαιπωρημένο κόκκινο Ρενό που είναι παρκαρισμένο στην άλλη μεριά του δρόμου, στους πρόποδες του λόφου. Είναι που δεν την έχω δει καιρό, λέει στον εαυτό του, θα είναι ωραία να τα πούμε.

Δεν έχει ιδέα πού θα βρει τον τόπο της ανασκαφής, ή, έστω, σαν τι θα μοιάζει, αλλά σκέφτεται ότι θα μπορέσει να δει περισσότερα από την κορυφή του λόφου. Είναι ένα όμορφο σούρουπο, οι σκιές απλώνονται στο γρασίδι κι ο αέρας είναι απαλός. Αλλά ο Νέλσον δεν προσέχει το τοπίο. Σκέφτεται μια σκυθρωπή ακτή, κορμιά ξεβρασμένα από την αδυσώπητη παλίρροια, τις συνθήκες κάτω από τις οποίες γνώρισε τη Ρουθ Γκά-

λογουεϊ. Ήταν η αρχαιολόγος, ειδικευμένη στην εγκληματολογία, που κάλεσαν όταν βρέθηκαν ανθρώπινα οστά στις Αλυκές, ένα ερημικό σημείο στην ακτή του βόρειου Νόρφολκ. Αν και είχε αποδειχθεί ότι τα οστά ήταν ηλικίας πάνω από δύο χιλιάδων ετών, η Ρουθ τελικά μπλέχτηκε σε μια πολύ πιο σύγχρονη υπόθεση, ενός πεντάχρονου κοριτσιού που είχε πέσει θύμα απαγωγής και πίστευαν πως είχε δολοφονηθεί. Δεν έχει δει τη Ρουθ από τότε που έκλεισε η υπόθεση, εδώ και τρεις μήνες.

Από την κορυφή του λόφου, το μόνο που βλέπει είναι κι άλλους λόφους. Τα μοναδικά ενδιαφέροντα στοιχεία είναι κάτι εκχωματώσεις στο βάθος και δύο μορφές που βαδίζουν στην κορυφή μιας κυρτής πλαγιάς. Η μία είναι γυναίκα με καστανά μαλλιά και φαρδιά, σκούρα ρούχα, η άλλη ένας ψηλός άντρας με λασπωμένο τζιν. Παίρνει όρκο πως αυτός πίνει μηλίτη.

«Ρουθ!» φωνάζει ο Νέλσον. Τη βλέπει να χαμογελά. Έχει ένα ιδιαίτερα ωραίο χαμόγελο, όχι πως θα της το έλεγε ποτέ.

«Νέλσον!» Μια χαρά φαίνεται, σκέφτεται, τα μάτια της λάμπουν, τα μάγουλά της έχουν ροδίσει από την άσκηση. Αλλά δεν έχει χάσει βάρος και ο Νέλσον συνειδητοποιεί ότι θα απογοητευόταν αν είχε χάσει.

«Τι κάνεις εδώ;» ρωτά η Ρουθ. Δεν φιλιούνται, ούτε δίνουν τα χέρια, αλλά και οι δύο χαμογελούν πλατιά.

«Είχα σύσκεψη για μια υπόθεση λίγο πιο πέρα. Έμαθα πως γίνεται ανασκαφή εδώ».

«Μη μου πεις πως τώρα βλέπεις και το *Τάιμ Τιμ*».

«Η αγαπημένη μου εκπομπή».

Η Ρουθ χαμογελά δύσπιστα και του συστήνει τον συνοδό της. «Ο δόκτωρ Μαξ Γκρέι από το Πανεπιστήμιο του Σάσεξ. Είναι επικεφαλής της ανασκαφής. Μαξ, από 'δώ ο Επιθεωρητής Νέλσον».

Ο άντρας, ο Μαξ, σηκώνει το βλέμμα έκπληκτος. Ο Νέλσον

συνειδητοποιεί ότι ο τίτλος του ακούγεται αταίριαστος μέσα στο σούρουπο με τις χρυσές ανταύγειες. Εγκλήματα συμβαίνουν ακόμη κι εδώ, λέει σιωπηλά ο Νέλσον στον Μαξ Γκρέι. Οι πανεπιστημιακοί δεν συμπαθούν ποτέ την αστυνομία.

Αλλά ο Γκρέι κατορθώνει να χαμογελάσει. «Σας ενδιαφέρει η αρχαιολογία, Επιθεωρητά Νέλσον;»

«Μερικές φορές», λέει προσεκτικά ο Νέλσον. «Η Ρουθ… η δόκτωρ Γκάλογουεϊ… κι εγώ συνεργαστήκαμε σε μια υπόθεση πρόσφατα».

«Σ' εκείνη την ιστορία στις Αλυκές;» ρωτάει ο Μαξ, με μάτια ορθάνοιχτα.

«Ναι», λέει κοφτά η Ρουθ. «Ο Επιθεωρητής Νέλσον με κάλεσε όταν βρήκε κάτι οστά στον βάλτο».

«Κι αποδείχθηκε πως ήταν απ' την καταραμένη, τη Λίθινη Εποχή», λέει ο Νέλσον.

«Εποχή του Σιδήρου», διορθώνει ακαριαία η Ρουθ. «Ξέρεις, Νέλσον, ο Μαξ βρήκε κάτι ανθρώπινα οστά σήμερα».

«Της Εποχής του Σιδήρου;» ρωτάει ο Νέλσον.

«Ρωμαϊκά, νομίζουμε. Φαίνεται πως είχαν ταφεί κάτω απ' τον τοίχο ενός σπιτιού. Έλα να δεις». Τους οδηγεί στους πρόποδες της πλαγιάς, προς τις εκχωματώσεις. Από κοντά, ο Νέλσον βλέπει ότι το έδαφος είναι γεμάτο παράξενα αναχώματα και βουναλάκια, κάποια από τα οποία σχηματίζουν καμπύλες κι άλλα στέκονται μόνα τους, σαν μικροί λοφίσκοι.

«Τι είναι όλα αυτά τα βουναλάκια;» ρωτάει τον Μαξ Γκρέι.

«Νομίζουμε πως είναι τοίχοι», απαντά ο Μαξ και το πρόσωπό του λάμπει, όπως συμβαίνει συνήθως όταν οι αρχαιολόγοι ετοιμάζονται να σε κάνουν να πλήξεις μέχρι θανάτου. «Πιστεύουμε πως υπήρχε ολόκληρος οικισμός εδώ, είμαστε πολύ κοντά στον αρχαίο ρωμαϊκό δρόμο, αλλά, επιφανειακά,

τα μόνα ίχνη είναι κάτι καφετιές γραμμές στα χόρτα, περιγράμματα, τέτοια πράγματα».

Ο Νέλσον κοιτάζει πίσω του, την απαλή καμπύλη της πλαγιάς. Κάνει προσπάθεια να τη φανταστεί σαν τοίχο, αλλά τα υπόλοιπα του φαίνονται απλώς σκέτα χορτάρια.

«Αυτό το σώμα, είπατε πως ήταν κάτω από έναν τοίχο;»

«Ναι. Μόλις σκάψαμε δοκιμαστικά μια τάφρο, ξεπρόβαλε μπροστά μας. Πιστεύουμε πως είναι ο τοίχος μιας έπαυλης, αρκετά μεγάλης, όπως φαίνεται».

«Παράξενο μέρος για να βρεις οστά κάτω από έναν τοίχο», λέει ο Νέλσον.

«Μπορεί να ήταν θυσία θεμελίωσης», παρατηρεί ο Μαξ.

«Τι σημαίνει αυτό;»

«Οι Κέλτες, καμιά φορά και οι Ρωμαίοι, έθαβαν σώματα κάτω από τοίχους και θύρες σαν προσφορές στους θεούς Ιανό και Τέρμινους».

«Τέρμινους;»

«Ο θεός των συνόρων».

«Σ' αυτόν προσεύχομαι όποτε πηγαίνω στο αεροδρόμιο. Κι ο άλλος;»

«Ο Ιανός, θεός των θυρών και των ανοιγμάτων».

«Δηλαδή σκότωναν ανθρώπους κι έβαζαν τα πτώματα κάτω απ' τα σπίτια τους; Ωραίο γούρι!»

«Δεν ξέρουμε αν τους σκότωναν ή αν ήταν ήδη νεκροί», λέει ήρεμα ο Μαξ, «αλλά τα πτώματα πολύ συχνά ανήκουν σε παιδιά».

«Χριστέ μου!»

Έχουν φτάσει στην τάφρο που είναι σκεπασμένη μ' έναν μπλε μουσαμά. Η Ρουθ τραβάει το κάλυμμα και γονατίζει στην άκρη της τάφρου. Ο Νέλσον σκύβει δίπλα της. Βλέπει μια καθαρή, τετράγωνη τρύπα (συχνά εύχεται οι αστυνομικοί

του να ήταν τόσο τακτικοί στους τόπους των εγκλημάτων όσο είναι οι αρχαιολόγοι στις ανασκαφές), με ακριβείς, ίσιες πλευρές. Η τάφρος είναι περίπου ένα μέτρο βαθιά και ο Νέλσον βλέπει καθαρά τη διατομή των στρωμάτων καθώς πηλός με ασβεστόλιθο διαδέχονται το επιφανειακό χώμα. Κάτω από τον ασβεστόλιθο φαίνεται μια σειρά από γκρίζες πέτρες. Δίπλα στις πέτρες έχουν σκάψει μια πιο βαθιά τρύπα. Στον πάτο αυτής της τρύπας κάτι ασπρίζει.

«Δεν τα έχετε ξεθάψει;» ρωτάει ο Νέλσον.

«Όχι», απαντά η Ρουθ, «πρέπει να καταγράψουμε και να σχεδιάσουμε τον τάφο και τον σκελετό επιτόπου, ώστε να κατανοήσουμε το πλαίσιο. Θα είναι πολύ σημαντικό να ελέγξουμε προς τα πού κοιτάζει ο σκελετός. Μπορεί να είναι σημαντικό αν κοιτάζει ανατολικά, για παράδειγμα».

«Οι Αδελφοί μάς έλεγαν να κοιμόμαστε με τα πόδια προς την ανατολή», θυμάται ξαφνικά ο Νέλσον, «ώστε, αν πεθαίναμε στον ύπνο μας, να περπατήσουμε προς τον ουρανό».

«Μία ενδιαφέρουσα πρόληψη που επιβίωσε», σχολιάζει αδιάφορα η Ρουθ. Ο Νέλσον θυμάται πως δεν τα πάει καλά με τη θρησκεία. «Οι εκκλησίες», συνεχίζει η Ρουθ, «χτίζονται σχεδόν πάντα με άξονα την ανατολή και τη δύση, ποτέ τον βορρά και τον νότο».

«Θα το θυμάμαι».

«Και μερικές φορές», παρεμβαίνει ο Μαξ, «οι άντρες θάβονται βλέποντας στη δύση και οι γυναίκες στην ανατολή».

«Αυτό μου φαίνεται σεξιστικό», λέει ο Νέλσον καθώς σηκώνεται όρθιος.

«Κι εσύ δεν φέρεσαι ποτέ σεξιστικά», σαρκάζει η Ρουθ.

«Ποτέ. Μόλις παρακολούθησα ένα σεμινάριο για τον επαναπροσδιορισμό των ρόλων των φύλων στην αστυνομία».

«Πώς ήταν;»

«Σκέτη αηδία. Έφυγα την ώρα του μεσημεριανού».

Η Ρουθ γελά και ο Μαξ, που τους κοιτάζει με αποδοκιμασία, χαμογελά κι αυτός, περιφέροντας το βλέμμα από τη Ρουθ στον Νέλσον και αντιστρόφως. Προφανώς, εδώ συμβαίνει κάτι περισσότερο απ' ό,τι είχε καταλάβει.

«Πηγαίνουμε στον Φοίνικα για ένα ποτό», λέει η Ρουθ. «Θέλεις να έρθεις;»

«Δεν μπορώ», λέει θλιμμένα ο Νέλσον. «Πρέπει να πάω σε μια εκδήλωση».

«Εκδήλωση;»

«Ένα χορό για ενίσχυση του φεστιβάλ. Γίνεται στο κάστρο. Επίσημο ένδυμα και τα ρέστα. Η Μισέλ ήθελε να πάμε».

«Για δες πώς ζει ο υπόλοιπος κόσμος!» λέει η Ρουθ.

Η μόνη απάντηση του Νέλσον είναι ένα γρύλισμα. Δεν μπορεί να σκεφτεί τίποτα χειρότερο από το να χοροπηδά ντυμένος σαν φλώρος παρέα μ' ένα σωρό γελοίους κουλτουριάρηδες. Μα όχι μόνο η γυναίκα του, αλλά και το αφεντικό του, ο Τζέρι Γουίτκλιφ, επέμενε να πάει. «Ακριβώς το είδος των δημοσίων σχέσεων που χρειάζεται το Σώμα», είχε πει ο Γουίτκλιφ, αποφεύγοντας διακριτικά να αναφέρει πως οι χειρισμοί του Νέλσον στην υπόθεση των Αλυκών ήταν αυτοί που είχαν φέρει την τοπική αστυνομία στο σημείο να χρειάζεται τόσο πολύ τη θετική δημοσιότητα. Δημόσιες σχέσεις! Έλεος.

«Κρίμα», λέει ο Μαξ ανάλαφρα, ενώ το χέρι του αιωρείται γύρω από τους ώμους της Ρουθ. «Μία άλλη φορά, ίσως».

Ο Νέλσον τους παρακολουθεί καθώς φεύγουν. Ο κήπος του Φοίνικα γεμίζει με πελάτες που πίνουν από νωρίς. Ακούει δυνατά γέλια και το τσούγκρισμα ποτηριών. Ενδόμυχα, ελπίζει ο θείος της Λία να έχει ξεμείνει από μηλίτη.

# ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Οφείλω ιδιαίτερες ευχαριστίες στη θεία μου Μάρτζορι Σκοτ-Ρόμπινσον, που ήταν για μένα μια ανεκτίμητη πηγή πληροφοριών για το Νόρφολκ, τα φαντάσματα, την παλίρροια και για τον καλύτερο τρόπο να περάσει κανείς ένα μεγάλο σκάφος κάτω από μια χαμηλή γέφυρα. Γι' αυτά, και για όλο το γέλιο που μου προσέφερες, αλλά και την εμψύχωση – Μαρτζ, σ' ευχαριστώ.

Δεν υπάρχουν, απ' όσο ξέρω, ρωμαϊκά ερείπια στο Σουάφαμ, ωστόσο υπάρχει ένας θαυμάσιος ρωμαϊκός αρχαιολογικός χώρος αρκετά κοντά, στο Κέιστερ Σεντ Έντμουντ. Επιπλέον, αν και το Νόργουιτς είναι γεμάτο με υπέροχα αρχοντικά, η οδός Γουλμάρκετ είναι φανταστική. Το Κάστρο Νόργουιτς φιλοξενεί πράγματι ένα εξαιρετικό μουσείο, αλλά τα εκθέματα που αναφέρω (εκτός από τις τσαγιέρες) είναι φανταστικά.

Ευχαριστώ τον Άντριου Μάξτεντ, τον Μάθιου Ρόουπ και τη Λούσι Σίμπουν για τις αρχαιολογικές γνώσεις τους. Ιδιαίτερες ευχαριστίες στη Λούσι για τις λεπτομέρειες της ζωής μιας αρχαιολόγου ειδικευμένης στην εγκληματολογία. Πάντως, ακολούθησα τις συμβουλές των ειδικών μόνο στον βαθμό που εξυπηρετούσαν την πλοκή, και οποιαδήποτε λάθη προέκυψαν είναι αποκλειστικά δικά μου. Επίσης, ευχαριστώ τον Γκρέιαμ Ρέιντζερ για την αλησμόνητη περιγραφή της «μυρωδιάς» του εγκλήματος.

Ειλικρινείς ευχαριστίες στην επιμελήτριά μου Τζέιν Γουντ, τον ατζέντη μου Τιφ Λένις και σε όλο το επιτελείο στους εκδοτικούς οίκους Quercus και Janklow and Nesbit. Την αγάπη μου και τα «ευχαριστώ» μου, όπως πάντα, στον σύζυγό μου Άντριου και στα παιδιά μας Άλεξ και Τζούλιετ.

ΕΠΑΙΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΙ ΓΚΡΙΦΙΘΣ

«Ένα εξαιρετικά πλούσιο μείγμα του αρχαίου και του σύγχρονου… Μια ευπρόσδεκτη προσθήκη σε μια σπουδαία σειρά»

*Guardian*

«Ένας ανεπανάληπτος αγώνας ζωής ή θανάτου ενάντια στον χρόνο… Ένα από τα πιο κινηματογραφικά φινάλε στα πρόσφατα βρετανικά αστυνομικά μυθιστορήματα»

*Daily Telegraph*

«Η Γκρίφιθς υφαίνει προλήψεις και μύθους μέσα στο αστυνομικό της μυθιστόρημα, βαδίζοντας επιδέξια στη διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στη δεισιδαιμονία και τις σύγχρονες εγκληματολογικές μεθόδους»

*Sunday Times*

«Η εξαιρετική σειρά της Γκρίφιθς διακρίνεται για τη γνώση και την πρωτοτυπία της»

*Literary Review*

«Η ιδανική αναλογία αγωνίας, σοκ και έκπληξης»

*Independent*

«Ζωντανή αίσθηση του κακού… Τέλειο για τα σκοτεινά χειμωνιάτικα βράδια»

*Financial Times*

«Ένα σκοτεινό, απειλητικό μυστήριο που συναρπάζει μέχρι τέλους»

*Woman and Home*

«Οι χαρακτήρες είναι εξαιρετικά συμπαθείς, ειδικά η ευάλωτη Ρουθ, και η γραφή χαρακτηρίζεται από οξυδέρκεια και πικρόχολο χιούμορ… Το συστήνουμε ανεπιφύλακτα»

*Spectator*